

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ПРИЙНЯТТЯ ФІНАНСОВИХ РІШЕНЬ»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальності	072
Тривалість викладання	7 семестр, 13, 14 чверть
Заняття:	3 години на тиждень
Лекції	1 година на тиждень
Практичні	2 години на тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=6449>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: Microsoft Teams – команда «Основи прийняття фінансових рішень»

Інформація про викладача:

Горяча Олена Іванівна,
старший викладач кафедри економічного аналізу і фінансів

Персональна сторінка
https://eaf.nmu.org.ua/ua/pro_kaf/title_goriacha.php

Е-пошта:
horiacha.o.i@nmu.one

1. Анотація до курсу

Курс «*Основи прийняття фінансових рішень*» орієнтований на розвиток навичок формування ефективних рішень щодо управління фінансовими ресурсами на основі розуміння сутності, принципів, методів, засобів та прийомів управління особистими фінансовими коштами; організації системи управління особистими фінансами і особистим бюджетом через облік, аналіз і оптимізацію особистих доходів і витрат; формування і використання як інструменту впорядкування персональної фінансової сфери фінансових планів і особистого (сімейного) бюджету; цільової взаємодії з фінансовими установами; розрахунку фінансових наслідків відповідних рішень з використанням сучасних можливостей інформаційних технологій; дослідження і застосування фінансових інструментів для оптимізації шляхів досягнення фінансових цілей і завдань; розуміння і ефективне використання особистих фінансових прав і обов'язків в процесі становлення обізнаного суб'єкту фінансового ринку, і, як результат, усвідомленої побудови особистої стратегії у сфері фінансів.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – формування у студентів компетенцій щодо прийняття ефективних рішень стосовно управління фінансами у сфері особистих фінансів на підставі застосування теоретичних основ і практичних механізмів розрахунку, аналізу, оптимізації та планування фінансових наслідків їх впровадження; розвитку навичок формування фінансових рішень як основи свідомої поведінки суб'єкта у сфері реалізації фінансових прав і виконання фінансових зобов'язань; побудова оптимальної особистої фінансової стратегії в умовах нестабільної економіки.

Завдання курсу:

- навчити здобувачів вищої освіти використовувати знання і навички виконання фінансових розрахунків на відповідних етапах управління особистими фінансами;
- ознайомити здобувачів вищої освіти з принципами аналізу і класифікації доходів і видатків особистого бюджету; оптимізації фінансових доходів і витрат, формування особистого фінансового плану;
- розглянути особливості застосування методів оптимізації особистого бюджету на етапах його формування та моніторингу виконання;
- ознайомити здобувачів вищої освіти із інструментами фінансового ринку для підвищення ефективності управління особистими фінансами;
- навчити приймати рішення стосовно особистої фінансової стратегії на підставі результатів розрахунку фінансових наслідків їх реалізації, свідомого використання фінансових прав і відповідального виконання фінансових зобов'язань.

3. Результати навчання:

- знати та розуміти механізм та закономірності функціонування фінансів, у т.ч. державних, фінансів, суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків та їх суб'єктів
- володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування)
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати

4. Структура курсу

Лекції:

Тема 1. Основи прийняття фінансових рішень у сфері управління особистими фінансами. Особисте фінансове планування (Фінансова культура особистості. Добробут, багатство, бідність. Сутність фінансових відносин як основа управління особистими фінансами. Фінансове планування. Фінансові цілі. Методи фінансового планування. Ухвалення фінансових рішень. Особисте фінансове планування як система цінностей та звичок).

Тема 2. Особистий (сімейний) бюджет як основа управління особистими фінансами (Основи побудови особистого (сімейного) бюджету. Мета і завдання обліку та прогнозування надходжень і видатків. Види особистого (сімейного) бюджету. Особливості формування сімейного бюджету в Україні. Програмне забезпечення та мобільні додатки як основа автоматизації процесу управління сімейним бюджетом).

Тема 3. Планування, оптимізація і управління витратами особистого і сімейного бюджету (Суть і причини виникнення видатків. Види та характеристика окремих видатків. Видатки і інфляція. Облік особистих видатків. Оптимізація особистих видатків як інструмент управління фінансами особистого (сімейного) бюджету).

Тема 4. Планування, оптимізація і управління доходами особистого і сімейного бюджету (Поняття та класифікація надходжень. Характеристика окремих видів надходжень. Надходження та податки. Управління доходною частиною особистого і сімейного бюджету за рахунок формування додаткових джерел доходів. Підприємництво як основа створення додаткових джерел доходу).

Тема 5. Фінансові рішення у сфері особистих заощаджень: інструменти формування і управління (Джерела формування заощаджень. Форми заощаджень, інвестиції та інфляція. Зміна вартості грошей у часі. Депозит і його види. Особливості процентних ставок за депозитами. Гарантування банківських вкладів. Банківські депозити: правила успішного розміщення коштів. Інвестиції: сутність та призначення. Цінні папери та їх види. Можливості отримання доходу від операцій з акціями та облігаціями. Альтернативні види інвестицій).

Тема 6. Кредитування як інструмент фінансування власних потреб: оптимізація боргового навантаження (Сутність і основні ознаки кредиту. Підстави для виникнення кредитних відносин. Кредитні продукти для споживачів. Механізм вибору кредитодавця. Кредитний договір як основа кредитних відносин. Паспорт споживчого кредиту. Вартість кредиту. Проценти та номінальна процентна ставка. Комісії за кредитом. Загальні витрати за споживчим кредитом і реальна річна процентна ставка. Платежі за послуги інших, пов'язаних з кредитом, осіб. Методи виплати кредиту. Забезпечення кредиту. Формування кредитної історії. Зміна умов договору, відмова від договору та дострокове повернення кредиту. Відповідальність позичальника у випадку порушень договору. Розв'язання можливих конфліктних ситуацій при запозиченнях).

Тема 7. Ефективні фінансові рішення як основа особистої фінансової безпеки (Типи ризиків та управління ними. Поняття та види ризиків. Схильність до ризику. Етапи та способи управління ризиками. Особисте страхування. Страхування відповідальності. Страхування майна. Перспективні форми страхування в Україні. Фінансова безпека та шахрайство. Фінансове шахрайство. Фізична крадіжка персональних даних. Шахрайство в онлайн. Інші різновиди шахрайства: махінації з обміном валют, розіграшами, лотереями та кредитами на чуже ім'я. Фінансові піраміди. Захист споживачів фінансових послуг. Базові правила та обов'язки споживача фінансових послуг. Можливі ознаки фінансової послуги).

Практичні:

1. Фінансові і психологічні основи прийняття фінансових рішень у сфері управління особистими фінансами. Фінансова основа стратегічного, тактичного і оперативного планування особистих цілей.
2. Особистий і сімейний бюджет як основа управління особистими фінансами.
3. Планування і управління витратами особистого і сімейного бюджету.

4. Планування і управління доходами особистого і сімейного бюджету.
5. Особисті заощадження: інструменти формування і управління.
6. Кредитування як інструмент фінансування власних потреб: планування і управління.
7. Ефективні фінансові рішення як основа особистої фінансової безпеки.

Інформація для здобувачів заочної форми навчання. На сайті НТУ «ДП» розміщено графік навчального процесу. Протягом року передбачено заняття з викладачем відповідно до розкладу: 6 год. лекційних занять, 4 год. практичних занять, решту практичних завдань здобувач опановує самостійно. Здобувачі заочної форми навчання виконують передбачені навчальним планом індивідуальні завдання (контрольні роботи, практичні завдання, презентації, тестові завдання) та подають їх на кафедру на початку сесії, обов'язково до проведення контрольних заходів з дисципліни. Умови завдань розміщено на сторінці курсу на платформі Moodle. Форма контролю – залік.

5. Система оцінювання та вимоги

5.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

5.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Поточна успішність складається з успішності за виконання практичного кейсового завдання, яке здобувачі виконують самостійно або в командах протягом практичних занять (максимально оцінюється в 70 балів) та оцінки за виконання контрольних конкретизованих завдань з лекційних занять (максимально оцінюються в 30 балів). Отримані бали за виконане практичного кейсового завдання та контрольних конкретизованих завдань з лекційних занять додаються, і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

6. Політика курсу

6.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування

даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагиату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагиат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

6.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на день поштової скриньки на Офіс365 та групи MS Teams.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Основи прийняття фінансових рішень» (матеріали представлені в групі MS Teams, яка створюється для кожної нової групи студентів окремо).

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту або в групу MS Teams.

6.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

6.4. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). Практичні заняття не проводяться повторно, ці оцінки неможливо отримати під час консультації, це саме стосується і колоквіумів. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

6.5. Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

6.6. Бонуси

Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин), були активними учасниками практичних занять, про що свідчать відповідні відмітки у журналі викладача, отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

6.7. Участь в анкетуванні

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувача вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Основи прийняття фінансових рішень».

7. Рекомендовані джерела інформації

1. Зінченко О. А., Павліщій Д. О., Зінченко Д. С. Інвестиційні ресурси: сутність, механізм залучення та роль в економічному розвитку підприємства. Reporter of the Priazovskyi state technical university. 2017. Вип. 33. С. 50-57.
2. Клименко В.В., Акімова Л.М., Докієнко Л.М. Фінансовий ринок: навч. посіб. / за ред. Павлова В.І. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 358 с.
3. Корецька Н. І. Платіжні системи: в схемах і таблицях : навч. посібн. – Луцьк : РВВ Луцького НТУ, 2015. – 302 с.
4. Теорія оподаткування: навч. посіб. [Електронний ресурс] / А.А. Макурін; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро : НТУ «ДП», 2018. – 75 с. – Режим доступу: <http://nmu.org.ua> (дата звернення: 18.09.2021).
5. Фінанси: Навчальний посібник в 2-х частинах / [Баранова В.Г., Волохова І.С., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. Баранової В.Г. – Одеса: Атлант, 2015. – ч.1. – 344с.
6. Фінансова безпека України на сучасному етапі: матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернетконференції, м. Ірпінь, 28 листопада 2017 року. Ірпінь: Університет ДФС України, 2017. 325 с.
7. Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?: навч. посібник / авт. кол. – К., 2019. – 272 с
8. Ясинська Н.А. Управління особистими фінансами. Навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. 356 с.

Список нормативно-правових актів

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР.
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Податковий кодекс України: Закон від 02.12.2010 р. №2755-VI.
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
4. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>.
5. Про кредитні спілки: Закон України від 20.12.2001 р. № 2908-III.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2908-14>.
6. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV.

- URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.
7. Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15>.
  8. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: Закон України від 05.04.2001 р. № 2346-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>.
  9. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 23.02.2012 р. № 4452-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17>.
  10. Про споживче кредитування: Закон України від 15.11.2016 р. № 1734-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1734-19>.
  11. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр>.
  12. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>
  13. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>